

Mattilsynet

Vår ref:

11. februar 2019

Høring - Forslag til endring i krav til transport av fisk knyttet til PD

Tekna er Akademikernes største fagforening med over 76 000 medlemmer, hvorav nesten 1000 medlemmer i nettverket Tekna Havbruk og fiskehelse. Våre medlemmer er naturvitere og teknologer med master eller høyere grader.

Her er våre innspill til høringen – Forslag til endring i krav til transport av fisk knyttet til PD:

Tekna er overordnet positive de til innstramningene som nå kommer i transportforskriften og er enig i at dette er viktige tiltak for å redusere risikoen for smitte av PD.

Med å stramme inn på unntak om krav av karantenetid i §20 a så vil denne i praksis kun gjelde for transport av settefisk til lokaliteter med svært lav risiko for PD-smitte. Dette er etter vår mening en viktig og riktig endring. Vi mener at slakterikapasiteten i området generelt og uavhengig av selskapstilhørighet bør ligge til grunn i vurdering om behovet for frakt av slaktefisk mellom de ulike PD-sonene.

Per i dag er slakterikapasiteten i PO7 oss bekjent for lav slik at mye fisk slaktes i PD-sonen i PO6. All slaktetransport i PO7 har gått lukket uavhengig av PD-status, noe vi mener er en fornuftig praksis også fremover. Tekna står fast ved prinsippet at det ikke bør være transport av fisk, hverken slaktefisk over PD-grensa generelt eller smolt sør for PD-grensa og nordover. Forbud i transport av fisk må også være like strengt mellom soner med ulike SAV-subtyper da vi ikke vet konsekvensen av blandingsinfeksjoner av SAV 2 og 3. Det er ingen robust branngate i området mellom endemisk SAV 2 og PD-fri sone og vi mener generelt det ikke er mulig å få til gode nok biosikkerhetskriterier for å godta fri transport av fisk over denne grensa samt mellom område med endemisk SAV 3 og SAV2.

Per i dag er det selskap som ved kjøring av slaktefisk uten opphold mellom lokalitet i PO7 og slakteri i PO6 har som rutine å attestere vask og desinfeksjon før båten går ut av PO6. Det skal da heller ikke være fisk fra PO6 i ventemerdene på tidspunktet for levering. Kravet til karantene kan i slike tilfeller lempes på. Transporten går da lukket i PO7 og med UV-behandling av vannet i PO6 gitt at fisken ikke har PD.

Denne praksisen kan være en mulighet der vi i tilfellet anbefaler at det søkes om dispensasjon

for en lengre periode for de aktuelle lokalitetene (for eksempel årlig) med informasjonsplikt ovenfor Mattilsynet om de foreliggende slaktetransportene slik at disse lettere kan kontrolleres at utføres i henhold til godkjent plan. Det er ikke ønskelig at slik transport skal være godkjent som en permanent løsning og det anbefales at Mattilsynet er tydelig med å signalisere at dette er et mulig unntak i en begrenset periode. Det bør vurderes om andre regler skal gjelde for bløggébåter som går uten vannutskiftning, med direkte levering og som dermed har lavere risiko for spredning, i hvert fall i de tilfeller der transporten går med fisk uten PD-mistanke eller påvisning.

§ 22 - Krav om behandling av transportvann.

I § 22 er det krav om behandling av transportvann. Tekna mener det er mindre hensiktsmessig å behandle vann ved lossing av fisk som er godkjent for flytting til ny lokalitet eller ventemerddsetting.

Er fisken godkjent for å stå i sjø på en gitt lokalitet, bør ikke transportvannet utgjøre en større smitterisiko enn fisken selv, så lenge transporten har gått lukket. Vi stiller også spørsmål om hvilke kriterier som legges til grunn for å få godkjent vannbehandlingen. Vi er av den oppfatning av at det vil være utfordrende å få til en god nok behandling av vannet på en relativt overkommelig måte og mener at dette er et punkt som burde vært nærmere informert om i høringsnotatet. Slik dette pålegget fremstår nå, er det høyst uklart om hva som faktisk kreves. Det vil være naturlig å hjemle kravet i Forskrift om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet, § 10.1.

Dokumentasjonen bør også baseres på vann med representativ mengde organisk materiale og partikler som man kan forvente å finne i vannet etter en ordinær fisketransport da det sannsynligvis vil være forskjeller i desinfeksjonseffekt ved bruk av for eksempel UV-lys på vann med ulik grad av partikkelmengde. Det vil etter vår mening også være vanskelig å få til 100 % fravær av SAV i behandlet transportvann slik at det bør være føre-var restriksjoner for hvor behandlet vann kan slippes ut. Behandlet transportvann fra PD-sonen bør ikke slippes ut utenfor PD-sonen.

§ 29 b - Transport av fisk til matfisk-, stamfisk- eller slakteanlegg kan foregå med vannutskiftning

I § 29 b står det at transport av fisk til matfisk-, stamfisk- eller slakteanlegg kan foregå med vannutskiftning, men skal stanses når transporten går så nær andre anlegg, utløp slakteri eller tilvirkning at det er fare for smittespredning.

Dette punktet er for uklart. Vi støtter formålet, men mener at punktet vil bli vanskelig å følge og håndheve. Vi mener det her trengs en veileder med blant annet avstandsklarering da dette vil kreve komplekse vurderinger av risiko knyttet til avstander, strømforhold og for hvor i sykdomsforløpet de ulike fiskegrupper som skal passeres befinner seg. Det vil være ulik risiko for passering av anlegg der fisken er i viremisk fase vs passering av infiserte anlegg som inneholder fisk som har vært i gjennom et PD utbrudd. Godkjente seilingsruter med angivelse av strekk der slik transport kan gå med vannutskiftning og som fortløpende oppdateres bør tilstrebes i alle soner. Selv med en veileder vil det være komplekst for en brønnbåtskipper eller andre enkeltpersoner å ta disse avgjørelsene med fare for varierende bruk av subjektive risikovurderinger.

Generelt mener vi at all transport av fisk med PD-mistanke eller påvisning må gå lukket, men at semilukket transport i risikobaserte transportruter i endemisk PD-sone kan tillates hvis fisken er dokumentert ferdig med utbrudd eller ikke er i viremisk fase. Transport av fisk med kontinuerlig vannutskiftning uten vannbehandling i PD-sonen og PO7 mener vi det er knyttet stor risiko for smittespredning og bør ikke tillates. Generelt mener vi at transport av fisk med kontinuerlig vannutskiftning av ubehandlet vann inn- og ut er en praksis som bør unngås for å hindre smittespredning av PD samt andre sykdommer. Etter vår mening kan ikke UV-behandling av vannet ut av båten under transport sidestilles med å gå lukket. Ved bruk av ordet vannutskiftning i forskriften så er vi av den oppfatning av at UV-behandling av vann ikke dekkes av § 29 b og c og dette er noe vi støtter. Kriterier for bruk av semi-lukket transport bør fremgå av forskriften separat.

Når det gjelder rensefisk, så mener vi det er behov for kontroll med helsestatus på villfanget rensefisk. I denne forskriften fokuseres det på SAV og SAV-subtyper, men rensefisk er også vektor og bærer av andre patogener. Vi ser med bekymring på en økende trend av påvisning av utypiske patogener på laks som man finner igjen på rensefisk. Et tiltak for å redusere denne risikoen vil være å stille større krav til helsedokumentasjon av vill rensefisk som er fanget utenfor den sonen de skal transporteres til. Utsett av villfanget rensefisk i annen sone enn den er fanget, bør uansett ikke forekomme.

Utfasing av bruk av åpne ventemerder

I lys av den diskusjonen som nå er i mediene rundt bruken av ventemerder, så mener Tekna at bruken av ventemerder på sikt bør fases ut og som et minimum lukkes da disse utgjør etter vår vurdering en for høy smitterisiko. Dette mener vi vil være et viktig steg for å redusere PD-smitten.

Tekna mener at bruk av åpne ventemerder bør fases ut for å redusere smitterisiko. Her bør det være tilgjengelig egnet teknologi og utstyr for å lukke ventemerder i sjø og sikre at vannet fra ventemerdene ikke sprer smitte. Vi er klart imot bruk av ventemerd av all fisk med PD-mistanke eller påvisning i PO7. Bruk av ventemerd i endemisk PD-sone i en overgangsfase kan tillates hvis det som et minimum kan dokumenteres over tid, eksempelvis gjennom de 3 siste månedene før transport finner sted, at PD-utbrudd er over. Det bør kunne fremlegges en økende trend i utvikling av Ct-verdier for å dokumentere dette, samt at ingen prøver skal ha Ct-verdier under en viss verdi på siste uttak før transport, og uttaket er foretatt på kun svimere og dødfisk. Tekna anbefaler Mattilsynet å innhente dokumentasjon og råd fra aktuelle analyselaber for å enes om konkrete Ct-verdier som skal gjelde lang hele kysten. Tekna mener at det skal aldri tillates bruk av åpneventemerder for fisk i viremiskfase, ei heller av klinisk syk fisk i eller utenfor endemisk PD-sone.

Med vennlig hilsen

Tekna – Teknisk-naturvitenskapelig forening

Line Henriette Holten

generalsekretær

